

KEDVES OLVASÓM!

Szeretném ezt úgy ideírni, hogy igazán kifejezze, amit mondani akarok, ahogy például a latin nyelvű írások elején állt hajdanán: *Carissime Lector*, igen kedves olvasóm!

Ez az, ön nekem valóban felettébb kedves, nem csak úgy, ahogy a jó modorú hentesnek a kedves vevő. És azért szólítom meg egyes számban, mert ettől a perctől, hogy könyvemet kinyitotta, titkos és számomra fontos kapcsolat jött létre kettőnk között. Eljutott az ön kezébe az, amit hónapokon át írtam az ön számára. Amíg a könyv anyagát felkutattam és összeállítottam, amíg az ötletekből fejezeteket formáltam, amíg a mondatokat és a bekezdéseket kifaragtam, mindvégig önt képzeltem magam elé. Sikerül felkeltenem az érdeklődését? – tűnődtem. Kíváncsi-e arra, amiről mesélni szeretnék? És jó-e a mesém, nem sietem-e el, nem nyújtom-e túl hosszúra? És neki lesz-e kedve tovább olvasni történeteimet?

Mi tagadás, igencsak keveset tudok önről. Nem tudom se nemét, se korát, se kedélyalkatát, se olvasási szokásait. De egyvalamit reménykedve sejték annak alapján, hogy ezt a könyvet választotta olvasmányának. Mégpedig azt, hogy *érdekli a nyelv, a nyelvek*. Érdeklük anyanyelvének rejtelméi, de nem elégti ki az, amit az iskolában tanult róluk. Bízom benne, hogy ismer egy vagy több idegen nyelvet, vagy most készül tanulni egyet vagy egy újabbat, és örülne, ha valaki kedvet csinálna önnek ehhez a vállalkozáshoz.

És ha ez a sejtésem nem csal, akkor a mi kapcsolatunk megbízható alapon nyugszik. Mert engem sok minden érdekel, mint bizonyára önt is, de semmi sem annyira, mint a nyelvek, és a leginkább az esik jól, ha alkalmam van mesélni róluk annak, akit úgyszintén érdekelnek.

Ami pedig kapcsolatunkat illeti, annak a másik végpontja én volnék: a nevem a címlapon olvasható, abból tehát a nemem kiderül; koromat magam árulom el: kevéssel vagyok túl a nyolcvanon.

Olvasási szokásaim kiterjedtek, akárcsak írási szokásaim. A nyelvi ismeretterjesztő könyveim közül ez a sokadik, szótárakat és lexikonokat is írtam, magyarra és magyarból fordított könyveim pedig... ezt hagyjuk is, mert még azt hinné kedves olvasóm, hogy dicsekedni akarok, pedig hát Isten látja lelkemet...

Úgy érzem, hogy most már illenék hozzáfognom valami előszófélehez. Például elárulnom, miért adtam ilyen címet a könyvemnek. De hisz ezt bizonyára nem is kell magyaráznom, kedves olvasóm, a két szóból ön már tudja is, hogy itt nem holmi rendszeres és tudós magyarázatok fognak feszengeni a lapokon, hanem érdeklődést keltő, színes, lehetőség szerint szórakoztató sztorik, esetek, megfigyelések sorakoznak majd szeszélyes egymásutánban. Néha maga a közlés lesz a meglepő, néha a magyarázat olyasmire, amiről ön már eddig is tudott vagy tudni vélte valamit. Tehát fő a változatosság, és a humornak is megvan a maga helye. Talál itt olyasmit, amit én mesélek el élményeimről, és olyasmit is, amit én ötlöttem ki a tanulság és egyszersmind a multság kedvéért.

Persze az is lehet, hogy ön... Talán inkább nagybetűvel illenék írnom: Ön, ugye, kedves Olvasóm? Vagy lehet, hogy szívesebben venne egy könnyed és némi meghittséget sugalló *Maga* vagy *maga* megszólítást? Elvégre nem ritka vélemény, hogy az *ön* túl feszes, távolságtartó forma... No lám, máris figyelmebe ajánlhatom ebből a könyvből *A NYELV ILLEMTANA* (230. old.) című fejezetet, amely éppen ezt a témát járja körül. Egyszersmind elárulom, hogy én mit vennék a legszívesebben: ha egyszerűen *tegeződhetnénk!*

Tudom, hogy az illem szerint ezt az idősebbnek kell felajánlania, nagyjából egykorúak közül pedig a nő kezdeményezheti. Az én korom folytán viszont, ahogy az idő múlik, egyre kevesebb a veszélye, hogy egy nálam idősebb férfit sértek meg kéretlen ajánlkozásommal, és egyre több hölgygel szemben érvényesíthetem a „jóval idősebb férfi jogát”. Ezért hát kedves olvasómnak se korát, se nemét nem óhajtom firtatni, hanem egy határozott szervuszszal szeretném köszönteni őt, és lelki füleimmel hallani a választ: *Szervusz, István!*

Igen, hallottam és köszönöm, kedves barátom/barátnőm, ezután sokkal könnyedebb lesz az érintkezésünk. Azért az kár, hogy én nem tudlak a neveden szólítani. De ezen talán segíthetünk. Mivel

elvben barátom és barátnőm is lehetsz, szeretnék BÉBÉnek szólítani. Jó lesz? Igen? Akkor tehát *szervusz, kedves BÉBÉ!*

*

Mielőtt tovább ecseteltem volna könyvem szórakoztató vonásait, BÉBÉ így szólt:

– Azért ne gondold, kedves István, hogy én megijedek egy kis tanulnivalótól! Nem vagyok se buta, se lusta. Ami érdekel, arról minél többet szeretnék megtanulni, még ha némi fáradságba kerül is. Márpedig a nyelvek, a nyelvünk különösképpen érdekel.

– Akkor megnyugtathatlak, Bébé, hogy nem foglak *túlságosan* kímélni – feleltem. – A fejezeteknek talán az ötöde terjedelmesebb a többinél, és ezek jórészt fontos ismeretanyagot ölelnek fel. Egy ilyen fejezet valóban figyelmet kíván, és legalább annyi nyelvtani alapismeretet, amennyit egy jó általános iskolában kaptatok annak idején. De ha kissé nehezebb dolgok kerülnek elő, azt a helyszínen úgylis elmagyarázom.

– Ahogy belelapoztam a könyvbe, láttam, hogy a szövegben néhol számozott jegyzetek vannak – jegyezte meg BÉBÉ –, de nem találtam őket a lap alján.

– Nem, mert ezek úgynevezett végjegyzetek – feleltem –, a könyv végén található egy csomóban az elsőtől a negyvenharmadikig. Olvashatod úgy is a könyvet, hogy a jegyzetekkel nem törődsz, hanem csak a fejezet végén nézel hátra. Vagy esetleg csak akkor, amikor már az egész könyvet kiolvastad. Egyik jegyzet sem nélkülözhetetlen, de mindegyik érdekes, és jórészt tanulságos, néha pedig mulatságos is. A legtöbbet azért dugtam a könyv végére, mert nem akartam az olvasóm figyelmét kizökkenteni az adott gondolatmenetből.

– Ahogy a fejezetek címét végigolvastam a tartalomjegyzékben, láttam, hogy igen vegyesek, néha játékosan célzatosak, néha pedig nem is sejtem, hogy miféle nyelvi problémához fognak elvezetni.

– Ha emiatt kíváncsi lettél, akkor máris elértem a célomat – feleltem. – Hanem szeretnék még valamire felkészíteni, kedves BÉBÉ. A könyv egyik-másik részletében neked is szót adtam. Úgy mondhatnám, hogy kissé szerzőtárrsá avattalak, utólagos engedelmekkel. Kettőnk társalgását itt-ott beleépítettem a fejezet szövegé-

be. Tudod, van nekem egy ilyen képességem a gondolatátvitelre, no meg a gondolatok áthozatalára is. Ha majd ezekre a pontokra érsz a könyvben, és megtalálod a nevedet is, akkor homályosan fel fogod ismerni, hogy ilyen gondolatok valójában a te fejedben is megfordultak már.

És még valamit. Említettem már, hogy itt nem tartok olyan rendet, mint ami egy komoly tankönyvtől elvárható volna. Nem kell az első oldallal kezdened és egyvégtében elolvasnod az utolsóig. Kalandozhatsz, belekaphatsz abba, ami a címe miatt megtetszik, és el is hagyhatod, ha mégsem érdekel. Ám a könyvet azért csak áthatják az összefüggések, és ez biztosan meg fog tetszeni neked is egy idő után. Például egy fejezet végén vagy a közepén ilyen utalást találsz: „Erről szól egyik fejezetünk kissé odébb, **MINEK NEVEZZELEK?** (57. old.) címmel”. Azt javaslom, hogy ilyenkor amint a végére érsz a fejezetednek, lapozz át a jelzett másikhoz, és legalább fuss végig rajta, hogy rájössz, milyen okból küldtelek oda látogatóba. Ha érdekel, amit találsz, akkor persze a legjobb mindjárt elolvasni a fejezetet, de ezt hagyhatod későbbre is, vagy le is tehetsz róla. Semmi sem kötelező, csak az használ a könyvből, amit élvezel belőle.

De most már úgy érzem, hogy tudsz annyit, amennyivel neki-kezdhetsz az olvasásnak. Ha mégis valami gondod adódik, fordulj csak nyugodtan hozzám két fejezet között, oké? Akkor hát jó mulatást!